

Õiguskantsler

Prefekt Kaido Kõplas
Politsei- ja Piirivalveameti
Lääne Prefektuur
laane@politsei.ee

Meie 28.05.2018 nr 7-7/180420/1802451

Kontrollkäigu kokkuvõte Pärnu politseijaoskonna arestimaja

Lugupeetud härra prefekt

Õiguskantsleri nõunikud kontrollisid 11.04.2018 ette teatamata Politsei- ja Piirivalveameti Pärnu politseijaoskonna arestimaja (edaspidi: arestimaja). Kontrollkäigul osales tervishoiuekspertdina perearst.

Kontrollkäigul tutvuti arestimaja ruumide ja dokumentidega ning vesteldi arestimajas viibinud kinnipeetutega.¹

Positiivne on, et dokumentides talletatakse, kui kaua kasutatakse isiku kinnipidamisel käeraudu. Samuti on tervisekontrolli aktides (TKA) korrektselt fikseeritud kinnipeetute välised vigastused või nende puudumine. See on hea praktika ning vajalik võimalike hilisemate õigusvaidluste ja erimeelsuste lahendamiseks. Väärrib tunnustust, et kinnipeetutele on tehtud kättesaadavaks lai valik raamatuid, mille seas leidub nii eesti-, vene-, läti-, leedu- kui ka ingliskeelseid teoseid. Hea on ka see, et arestimaja töötajate sõnul on lubatud kinnipeetutele saata esmatarbevahendeid pakiga vajaduse korral sagedamini kui kord nädalas.

Samas tuleb märkida, et arestimaja kinnipidamistingimused on endiselt kehvad ning [2012. aastaga](#) ja [2015. aastaga](#) võrreldes ei ole olukord märkimisväärselt paranenud. Kinnipeetud ei saa viibida värskes õhus ning lühiajalised kokkusaamised toimuvad koridoris, trellide vahel. WC kasutamise võimalus on ainult ühes kainestuskambris. Arestimaja laoruumi jäänud aegunud ravimid tuleb nõuetekohaselt hävitada. Kinnipeetut puudutavad dokumendid tuleb koostada korrektselt: muu hulgas tuleb talletada kinnipeetu tervisekahjustused või nende puudumine ning lähedaste teavitamine. Ühtlasi selgus kontrollkäigul, et Tallinna Vangla vanglateenistus eemaldab [endiselt](#) kinnipeetute isiklikest toimetest arestimajas koostatud TKA.

Kontrollkäigul osalenud eksperdi hinnangul on probleeme nii olmetingimustega kui ka arstiabi kättesaadavusega.

---

¹ Mõiste *kinnipeetu* hõlmab arestimajas viibivaid vahistatud, kinnipeetavaid ning arestialuseid.

Olmetingimused

Õiguskantsler on nii [2012. aastal](#) kui ka [2015. aastal](#) korraldatud kontrollkäigu kokkuvõttes tõdenud, et arestimaja kinnipidamistingimused on viletsad, ruumid amortiseerunud ning kinnipeetutele ei ole seetõttu tagatud kõik õigusaktidega ette nähtud õigused.

Näiteks peavad kinnipeetud 24 tundi ööpäevas viibima siseruumides, sest arstimajas puudub jalutusruum. Seega ei ole neile endiselt tagatud [vangistusseaduse](#) § 93 lg-s 5 ja [arestimaja sisekorraeeskirja](#) § 31 lg-s 2 sätestatud õigus viibida päevas vähemalt tund aega värskes õhus. Lühiajalised kokkusaamised toimuvad aga arestimaja koridoris, trellide vahel. Niisugune kokkusaamiste korraldus on kõigile asjaosalistele ebamugav. Muu hulgas mõjutab see paratamatult kokkusaamiste kestust ja privaatsust, sest koridori kaudu liiguvad arestimaja ühest osast teise ka muud inimesed. Samuti on selgusetu, kas eraldi hooneosas asuvates kainestuskambrites viibivatel isikutel on võimalik vajaduse korral igal hetkel kasutada WC-d, kui kainestusmajas on tööl ainult üks spetsialist.

Mõistetav on, et uue pääste- ja politseihoone rajamise plaanide tõttu on mahukad ehitustööd majanduslikus mõttes küsitavad. Õiguskantsler rõhutab sellegipoolest, et uute hoonete ehitamise kavandamine ei õigusta kinnipeetute hoidmist tingimustes, mis ei vasta nõuetele (vt nt [eelmise kontrollkäigu kokkuvõte](#) ja [Tallinna Vanglasse](#) tehtud kontrollkäigu kokkuvõte).

Iseenesest on kiiduväärt, et 2018. aasta teisel poolaastal on plaanis arestimaja ruume osaliselt remontida. Samas on kaheldav, kas remondiks ette nähtud rahaga on võimalik kõik kirjeldatud puudused kõrvaldada. Õiguskantsler palub jätkata arestimaja ajakohastamist selliselt, et kinnipeetutele oleksid tagatud neile õigusaktidega ette nähtud õigused.

Kinnipeetuid puudutavad dokumendid

Hea praktika on, et dokumentides talletatakse, kui kaua kasutatakse isiku kinnipidamisel käeraudu. Need andmed leiab näiteks J.L. kohta 16.02.2018, J.T. kohta 22.08.2016, O.B. kohta 09.04.2018 ning J.T. kohta 07.04.2018 vormistatud kahtlustatavana kinnipidamise protokollist (KKP).

Samas ei olnud I.Z. kohta 02.04.2018 ega L.J. kohta 27.03.2018 koostatud KKP-s fikseeritud isiku vigastusi ega nende puudumist. Väliste tervisekahjustuste kohta ei olnud märkusi ka O.Z. kinnipidamise protokollis, mis koostati 08.04.2018 väärteomenetluse käigus. Kinnipeetu tervisekahjustuste talletamist nõuab nii [kriminaalmenetluse seadustiku](#) § 218 lg 1 p 6 kui ka [väärteomenetluse seadustiku](#) § 46 lg 2 p 9. Tuleb arvestada, et kui jätta isiku kinnipidamisel tema tervislik seisund fikseerimata, võib tekkida vaidlusi, kui hiljem arestimajas koostatud TKA-s on tervisekahjustused siiski kirjas.²

J.T. kohta 22.08.2016 koostatud KKP-st ei ilmnenu, kas ja mis tulemustega protokollis märgitud isikule (O.A.) kinnipidamisest teavitati.

Kinnipeetu isiklikust toimikust TKA-de eemaldamise küsimuses võttis õiguskantsleri nõunik ühendust Tallinna Vangla meditsiiniosakonna juhiga. Õiguskantslerile teadaolevalt on olukord nüüd lahendatud nõnda, et TKA originaal jääb kinnipeetu isiklikku toimikusse alles. See aitab tagada, et arestimajal on asutuses viibiva kinnipeetu tervisliku seisundi kohta vajalik teave

² Nt O.Z. kohta 08.04.2018 koostatud isiku kinnipidamise protokollis tervisekahjustuste või nende puudumise kohta info puudus. Arestimajas järgmisel päeval koostatud TKA-sse oli märgitud vigastuseks huulepealne haavand.

(kroonilised haigused vm meditsiiniline erivajadus). Info selle kohta, kas kinnipeetul on arestimajja vastuvõtmise ajal vigastusi, võib osutada vajalikuks ka võimalike hilisemate õigusvaidluste ja erimeelsuste lahendamisel.

Palun Teie seisukohta soovituste suhtes hiljemalt 22.06.2018

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Lisa: Tervishoiueksperti arvamus (3 lk)